

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA CAYGUDA DE LA FULLA

Ja la tardó ab son alé
al arbre la fulla roba.

¡Sort que al veni 'l dols abril
n' hi regalará de nova!

CRÓNICA

Ja està tot amanit per dir als *inquilinos* de la Casa Gran:

—Ala, noys, à desembrassar, que 's necessita 'l local per uns altres.

Els actuals regidors se refiavan de lo que prescriu la lley municipal respecte à la substitució dels que sigan sospesos, que ha de recaure precisament en personas que hajan format part de corporacions anteriors.

Y deyan:—Com que no han de trobar tots els que 's necessitan per una renovació total, els més de nosaltres, si no tots, tenim las cireras asseguradas, y continuarem remenantlas.

Quan aixó deyan, no coneixian á n' en Dato.

En Dato es un torás que, quan embesteix, tira patas enl'ayre tots els obstacles que troba en el séu camí. ¡Y ara anéulo xiulant!

Li feyan nosa 'ls articles de la lley municipal relatius à las condicions que han de reunir els regidors que substituheixin als suspesos, y 'ls ha reventat de una banyada. Li ha bastat un real decret per anularlos.

En lo successiu, quan el govern vulga renovar un Ajuntament, ho farà ab dos cops de ploma no més: l' un, suspenent al qu' existeixi; l' altre, nombrant pera substituirlo à las personas que millor li semblin. Fins ara nombrava sols als arcaldes de las grans ciutats, y designava entre 'ls electes als tinents d' arcalde; pero en lo successiu nombrará als Ajuntaments en massa, del primer al últim regidor.

Aixís un caciquisme, que més ó menos ha de suar pera combinar trápalas y portarlas à bon terme, será substituït per un altre caciquisme que s' ho trobará tot fet, sense fatichs ni angúnias de cap mena.

Els interessos municipals de las localitats y totas las eynas, aparatos y cubilets de fer eleccions, anirán à parar à las mans dels amigatxos que 'l ministre designi al efecte, sense més treball que designarlos.

¿Y encare hi haurá qui s' atreveixi à dir que aquí no 's juga net?

* *

¡Y pensar que aquest nou sistema, cómodo y barato, s' ha arbitrat únicament pera resoldre 'l conflicte municipal barceloní! ¡Quín honor per Barcelona!

Ja cal que afegim aquesta innovació portentosa, als moltíssims invents que han fet la séva entrada à Espanya per la nostra ciutat, com el gas, el carril, la llum eléctrica, etc., etc., etcetra. Tant ó més important que tots ells ha de ser la repentina formació de representants de la ciutat, efectuada desde Madrid, y no més que ab un cop de ploma ministerial. ¿Volen res més bonich, ni més honrós, sobre tot pels que surtin favorecuts ab la breva y per las camarillas de que formin part?

Desd' ara m' acostumo ja à imaginar las grans delicias que ha de proporcionarnos el torn pacífich de aqueixas camarillas.

Avuy, per exemple, en Pantorrillas plora com una Magdalena y en Sandiumenje riu com un Mefistófeles: demá que mudin el ministre de la Governació, 's farà l' oració per passiva, y 'l que avuy plora riurá, y plorarà 'l que avuy riu.

De tot aixó se 'n pot dir senzillament: simplificar l' exercici de la tunanteria política.

Y si 's fabrican ajuntaments y diputacions provincials de real ordre, ¿volen ferme 'l favor de dir per qué no s' han de fabricarhi també las Corts de la nació, sense necessitat de simular eleccions, que al cap-de-vall no hi ha may per hont agafarlas de tan brutas?

Animis Sr. Dato: ja que ha fet un cistell, fassi un cove, y no hi haurá qui li empeti la basa, ni qui s' atreveixi may à segarli l' herba sota 'ls peus... perque ell podrà ben dir que té l' Espanya al cove.

En materia de simplificacions, estém abocats à una de molta transcendencia, que pot portar una rebaixa considerable en lo pressupost de las nacions que sostenen el culte catòlich. Espanya, si l' adopta, podrà estalviarse 'ls quaranta y pico de milions que li costa aquesta atenció.

L' invenció es deguda à un modestíssim pare d' ànimas de un poblet del departament del Allier (Fransa), sent de notar que ell mateix al adoptar-la, ni per somnis s' imaginava 'ls grans resultats que podia produhir. Aixís es com s' han trobat sempre tots els grans invents. Un xicot, desitjós de anar à jugar ab la demés quitxalla, va enginyarse de tal manera per no tenir que vigilar, continuament una màquina de vapor, que del séu enginy rudimentari ne va sortir l' invenció de la vàlvula de seguretat.

Aixó es lo que li haurá passat al sobredit rector francès. Era un home de un mal génit insufrible, tant, que va acabar per no trobar en tot el poble un sol xicot que 's prestés à ajudarli la missa. Massa que tots ho sabian: per un tres y no res, y hasta sense motiu, els donava cada clatellada que 'ls tornava micos.

—¿Com t' ho farás—se preguntava—pera dir la missa sense ningú que te l' ajudi?

Se sol dir que la necessitat es la mare del enginy, y 'l rector va trobar una sortida. Desde fa algú temps la missa li ajuda ¿qui dirian?

Un fonógrafo.

Avants de comensar dona corda al aparato, y tot marxa al pel. Cada vegada qu' ell se gira de cara als fiels, dihent:—*Dominus vobiscum*, el fonógrafo respón ab tota puntualitat y ab veu molt clara:—*Et cum spiritu tuo*.

Tothom, inclús el bisbe de la diócesis, ha celebrat la felis idea que ha tingut el rector, tenint per bona la missa ajudada per un fonógrafo.

Y aquí vé la extensió que pot donarse al marvellós invent d' Edison y Graham-Bell. Perque si 'l fonógrafo serveix per ajudar la missa, cap inconvenient te de haverhi ea que serveixi també per celebrar-la, ab lo qual pera dir missa resultarà que ja no son necessaris els capelláns.

Menos encare ho serán pera predicar la paraula de Deu. Ab colocar un fonógrafo dels més perfeccionats dalt de la trona, y disposant de un bon recambi de cilindros degudament impresionats, podrán sentirse 'ls millors sermóns dels oradors sagrats més célebres.

Y aixís tot lo demés: fonógrafos per novenas y triduos y novenaris d' ànimas; fonógrafos per responsos y funerals; fonógrafos fins per donar bons consells à las beatas aficionadas à frecuentar el sacrament de la penitencia; fonógrafos hasta per efectuar casaments, recitant la famosa epistola de Sant Pau; en una paraula: fonógrafos per tot lo que convingui.

Ab aixó, apart del gran vol que alcansaria la

Física, quedaria pràcticament demostrat que la Ciència y la Religió, lluny d' estar renyidas, com pretenen alguns heretjes, s' armonisan y hasta s' auxilián en las sévas mútuas necesitats.

Y en lloch de gastar com gasta Espanya tots els anys quaranta y pico de milions per culte y clero, podria estalviarse'ls ben bé. Cert que 'l gasto per l' adquisició de fonógrafos pel servey de totas las iglesias, de moment seria un mica gros; pero no s' hauria de fer més que una vegada. En aquest concepte, crech que convindria més comprar aparatos fonográfichs, que canóns de tiro rápit.

En quant á la marxa y al funcionament dels

aparatos, bastaria un home en cada iglesia que 'ls hi dongués corda, segóns convingués... y á mi 'm sembla que per realisar una operació tan senzilla y piadosa, á cada poble s' trobaria de sobras algún devot que 's prestaria á realisarla de franch, *ad majorem Dei gloriam.*

P. DEL O.

¡Á LA CASA GRAN!

La deliciosa noticia de que 'l govern ha determinat que, en cas de tenir que suspendre's el Ajuntament, pugui formarne part tothom, encare que may s' hagi sigut concejal, ha caygut com un raig de benéfich bálsam sobre 'l cor de una pila de personas.

Perque, es lo que molta gent diu:

—Si qualsevol pot serne ¿per qué aquest qualsevol no haig de ser jc?

El decret ministerial no senyala limits ni condicions de cap mena. Lo únich que exigeix es que 'l favorescut sigui major d' edat y persona honrada.

Y com aqui de major d' edat casi no hi ha ningú que no 'n sigui, y d' honradés, gracias á Deu, tothom ne té per vendre, el que més y 'l que menos ja 's veu camí de casa la Ciutat, cridat per un ofici del governador civil. «En virtud de las facultades qu

DON TEODORO MIL-HOMES

El caballero defensor de todas las malas causas.

BANQUETE MÓNSTRUO DELS ARCALDES DE FRANSA,

Las cuynas

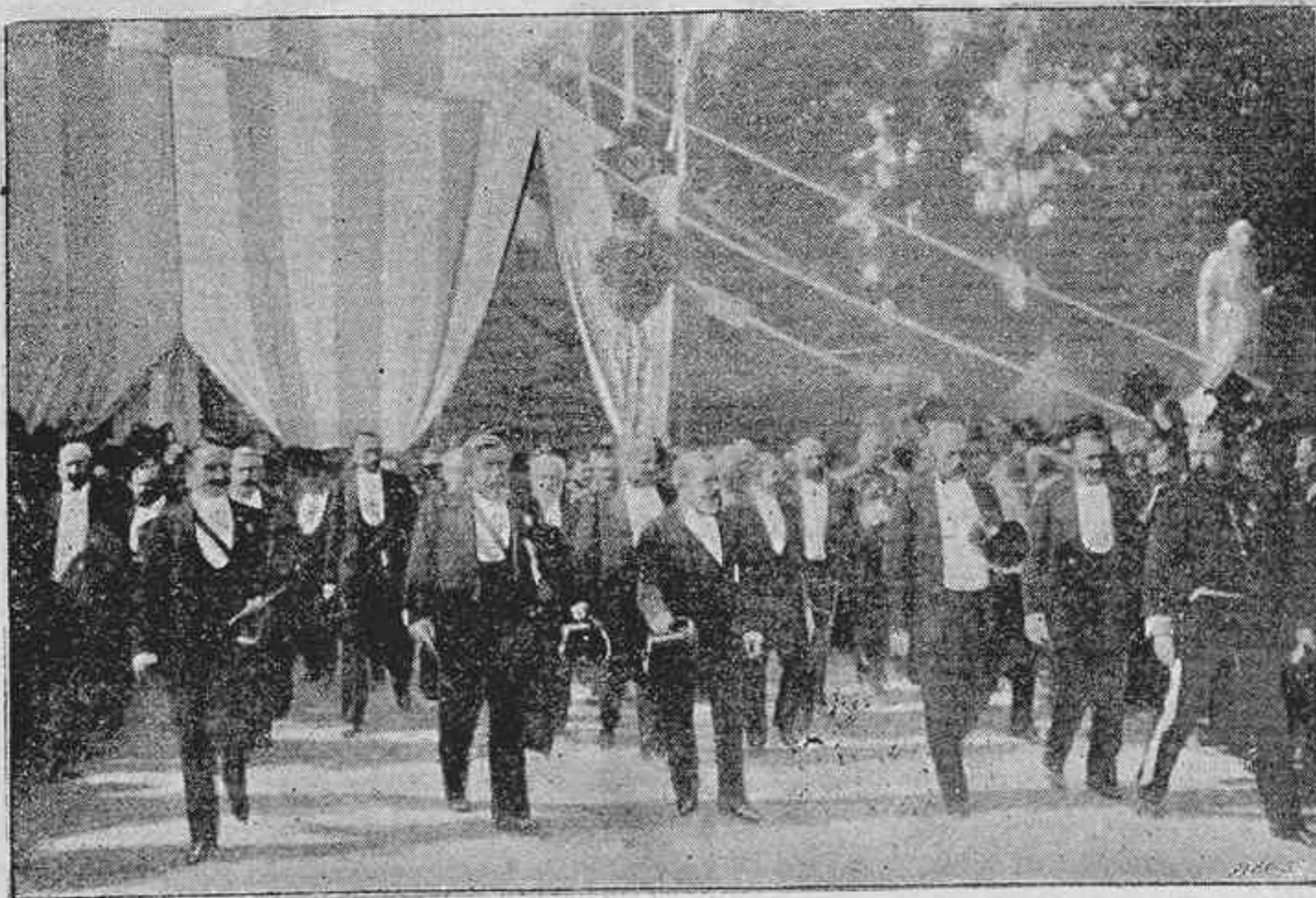
la nueva ley me confiere, vengo en nombrar á V. concejal interino...»

El contrast es curiós. Mentres 'ls regidors efectius, com reos en capella, esperan neguitosos el toch de timbal que ha d'anunciar la seva última hora administrativa, els pay-sáns rasos, que sense la lley que acaba d'inventarse may se 'ls hauria ocorregut posar els ulls á la Casa Gran, no fan sino mirar al cap del carrer, creyent ja veure venir al polissón que ha de portarlos el nombrament.

En moltas casas hi ha dia quel'escena's repeteix vinticinch vegadas.

Trucan á la porta.

—Cuytéu, — diu el senyor, tot agitat:—anéu á obrir, que deuen durme l'ofici.

La comitiva presidencial

Obran... y es l' escom-briayre.

Al poch rato tornan á trucar.

—Ara si que 'm sembla qu' ha de ser algú del govern civil.

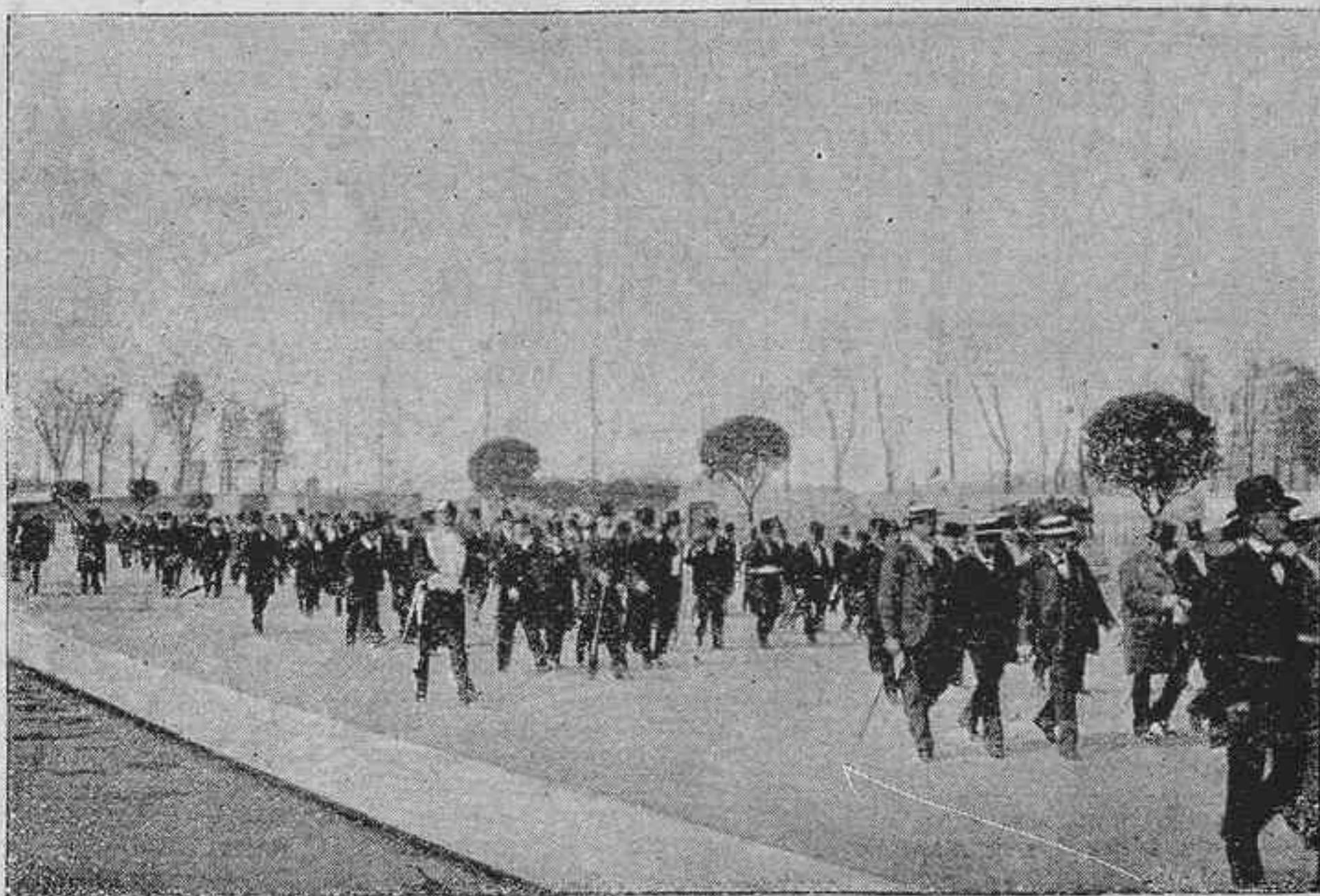
—¿En qué 't fundas? li pregunta la séva dona.

—No ho sé .. El cor m' ho diu. Y además, ¡han trucat ab tants pochos modos!...

Aquest cop no es l' escom-briayre, pero es un fulano que s' ha equivocat d' escala y pregunta si viu allí un valenciá que adoba acordeóns y cuynas económicas.

Un fulano, que feya més de mitj any que buscava colocació y 'm tenia encarregat que si li sabia alguna cosa l' avisés, ahir va aturarme.

—No s' hi amohini massa ab alló,—'m va dir tot animat.

Arribada dels arcaldes á las Tullerías

—¿Qué? ¿Que ja ha trobat un empleo?

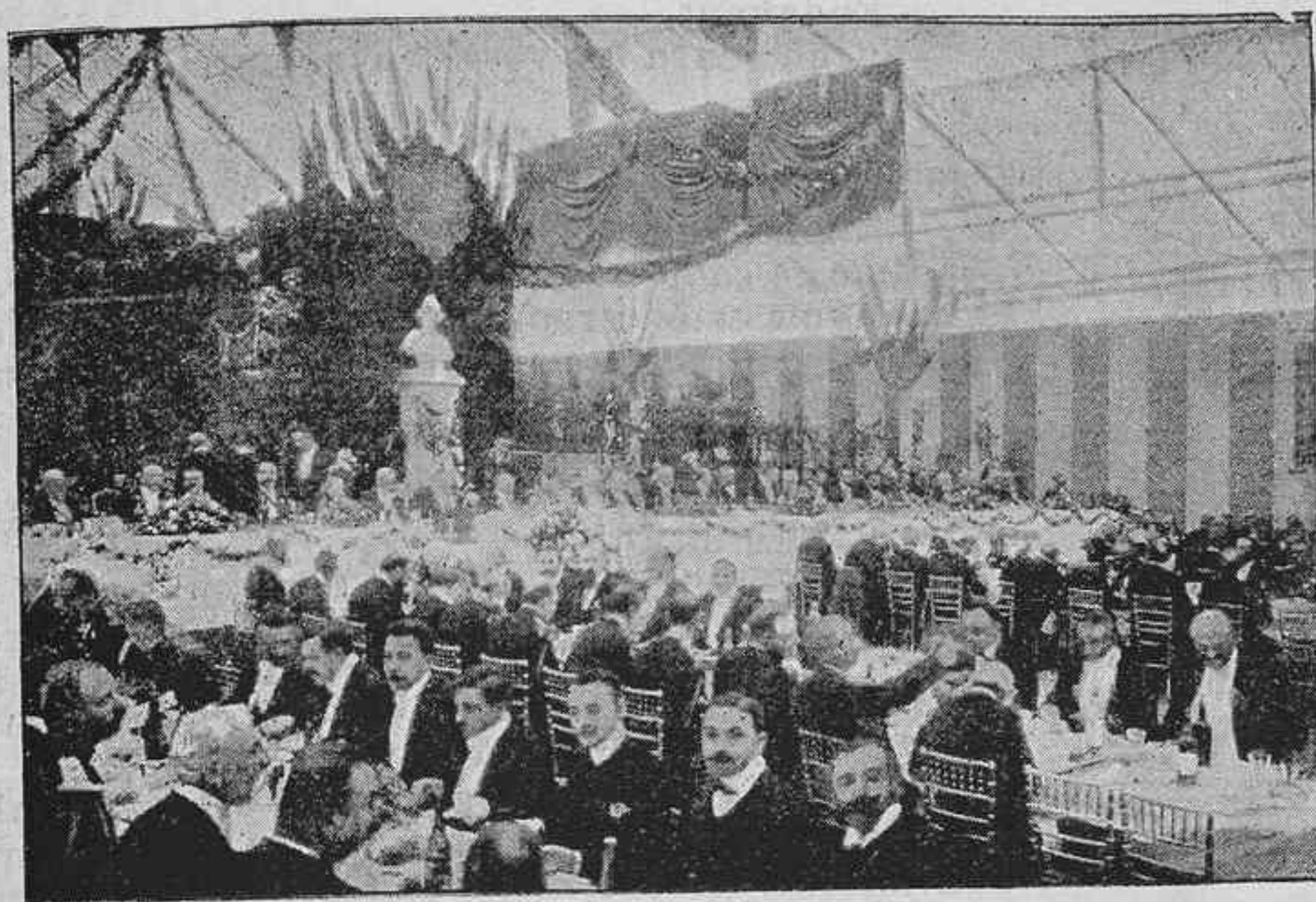
—No, senyor; pero com ara hi haurá aixó del cambi de municipi, es molt fácil qu' un dels elegits sigui jo.

Succeheix ab aquest assumpto com ab la rifa de Nadal. Per més que de primera no n' hi ha sino una, tothom se fa l' ilusió de que li ha de tocar á n' ell. Ja ho saben que 'ls bitllets son molts mils, pero...—¡Bé ha de tocar á algú!

Ja ho saben també 'ls barcelonins que de concejalias no n' hi ha més que cinquanta, pero... alló de la primera:—¡A un ó á un altre han de nombrar!

Lo bonich, en mitj de tot, es averiguar 'ls móvils é intencions dels que aspiran y esperan ser favorecuts ab una de las cinquanta sorts.

CELEBRAT Á PARÍS AB MOTIU DE LA EXPOSICIÓ

La taula d' honor

—Jo,—diu un, que ja 's considera ser á la Casa Gran y que si no 'l nombran es molt capás de ferirse,—jo ja ho tinch tot rumiat Tan bon punt rebí 'l nombrament, faig empedrar el carrer de casa, que ben bé ho necessita, mano que 's colouqui una font al davant de la meua escala, y dono un empleo bo á casa la Ciutat als méus dos nebots, que temps ha que 'm xiulan las orellas demanantme que 'is protegeixi.

—Pues jo,—manifesta un altre, que també 's figura que ha de ser dels escullits,—no estich per besties's ni tonte-rías. No desitjo res més sino tenir un municipal *perenne* á la porta de casa porque 'm vigili y puji de tant en tant á ajudar á la minyona, que de-vegadas va molt cansada, la pobreta.

L' abocador del café que jo freqüento, tot omplintme la tassa m' ho deya no fa molts vepres:

—Es molt probable que no pugui abocarli gay-res vegadas més.

—¿Qué? ¿Que se 'n va d' aquí?

—Segurament. M' han dit qu' es fácil que 'm nombrin concejal, y ja comprén vosté que si aquest cas arriba, altra feyna tindrè que venir aquí al café á servir als parroquiáns.

L' home de la portera de casa, el barber que 'm talla 'ls cabells, el carboner que 'm porta 'l carbó, l' adroguer del davant, el lampista del costat... tothom somia lo mateix: ficar-se á ca la Ciutat per la porta de la suspensió del actual Municipi.

—¡Si!—cridan tots, inflamats de noble entusiasme: —¡Fora aquests elements gastats, corromputs, viciats, que 'ns desacreditan!... Ha de venir gent nova, gent fresca, gent honrada... Es dir, hem de venir nosaltres.

Jo, modestia apart, figuro també en aquest coro de pretendents desinteressats, y espero com

tots els barcelonins dignes, que de las cinquanta plassas del municipi n' hi haurá una pera mi.

Quan aquest cas arribi, ja saben que poden contar ab un servidor en tot y per tot.

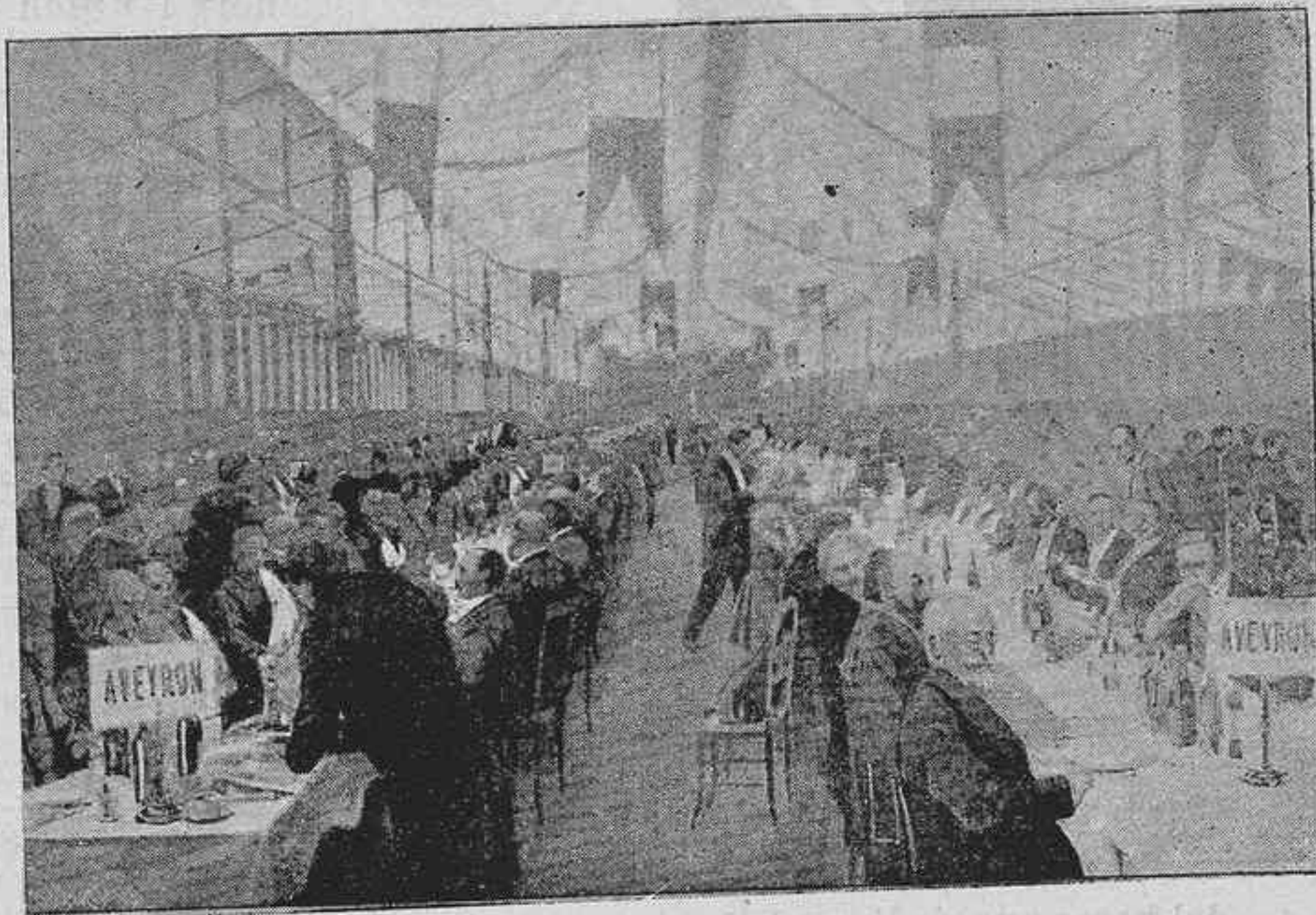
De deu á dotze, tots els dias seré á la Casa Gran donant audiencia.

Bastará que 'm diguin:—Som lectors de LA ESQUELLA... No haurán de fer més que obrir la boca y demanar lo que vulguin.

A. MARCH.

ANOMALÍAS

Llegint la premsa local se troban unas noticias! L' altre día, en cert diari vaig llegí una gacetilla, que 'm va fer posar la pell, com se sol dir, de gallina. Deya aixís, poch mes ó menos:

La gran tenda

«Ayer recibió una herida en el parietal izquierdo, un sujeto que vestía americana de alpaca. Según declaró la víctima, el agresor es un joven conocido por *Manxiula*, entre la gente del *bronce* y de la *chulapería*. Este *Manxiula*, es el mismo sujeto que, hace dos días hirió mortalmente á otro, al pasar por la Granvía, siendo por fin detenido después de activas pesquisas.

¿Necessita comentarse aquest sueltó? Gens ni mica; á lo menos els diaris de ferho, no ho creuhen digne. Pero jo, ab tot el respecte que mereix la policia, pregunto: Senyors: ¿es fácil, que á un criminal se 'l detinga, y al cap de dos días, torni á volguer fer mandonguillas

NOTA PARISIENCA

(DEL NATURAL.)

Son tan pràctichs els polissóns de París,

del home que no li quadri?
 ¿Som á Espanya ó be á la Xina?
 Si un pinxo, *matón* d' ofici,
 ha comés un gros delicta
 y l' agafan, no m' esplico,
 que li donguin desseguida
 la llibertat. Tal vegada
 la protecció d' un ministre
 ó d' un cacich, hi val molt;
 pero també es cosa trista,
 que 'ls criminals se la campin
 y enxiquerin periodistas.
 Y no faig més comentaris,
 puig es cosa ja prou vista,
 que al que 's fica á redemptor...
 casi sempre 'l crucifican.

LLUIS G. SALVADOR.

OBERTURA DE CURS

—Si las arduas preocupacions que aquests dias embargan el séu ànim li deixan un moment lliure ¿m permeterà 'l senyor mestre que li digui quatre paraulas?

—Ni que fossin quaranta. Soch tot orelles.

—Orelles y cor, senyor mestre; que tot aixó 's

necessita perque la conversa que aném á entaular dongui algún fruyt.

—Endavant.

—¿Qué pensa fer vosté en el curs que avuy comensa?

—Lo mateix de cada any. Ensenyar als méus deixebles y prepararlos pera ser homes.

—El programa es breu y bonich, pero... *es el mateix de cada any*. Fa mitj sigle que 'ls mestres espanyols están preparant als nens pera ferlos homes, y aquesta es l' hora que no 's veu un home en lloch.

—¿Y es culpa nostra?

—Si no s' ha d' ofendre, li respondré categóricament que sí.

—Permetim: els governs...

—Ja surt el *refugium peccatorum*. Els governs no serian lo que son si 'ls mestres fossin d' un altra manera.

—¿Cóm hauriam de ser?

—El magisteri, senyor meu, es carrera d' abnegació, de devoció, de sacrifici, y vostés, salvo rarissimas excepcions, l' han convertit en una industria. Ja no parlo dels instituts y universitats, ahont el comer de llibres de text, que generalment costan més de lo que valen, constitueix l' únich objectiu del professor. Els colegis particulars, las escolas elementals son avuy, més que temples consagrats á l' ensenyansa, botigas ahont se treu del client tot lo que 's pot, sense gastar massa escrupulositat en el pes y en la mesura.

—No tant, no tant...

—¿No? El qui estigui net de culpa, que tiri la primera pedra. O sino, digui: ¿está vosté ben segur de la bondat de las obras de text que imposa als séus deixebles? Las horas que 'ls noys passen al séu colégi; ¿las aproveitan bé? ¿No son excessivas las festas extraordinarias que 'ls se-

que ab las mateixas insignias del mando fan l' all-y-oli.

nyala? La idoneitat dels auxiliars que á vosté l'ajudan ¿l'ha posada á proba?

—El mestre ha de viure, y per conseguirho ha de tolerar forso-sament certas impuresas de la realitat.

—Y d'aquestas impuresas ne surt aquesta joventut atrassada, rutinaria, pobra d'ideas y faltada d'educació.

—Els méus deixebles están tots ben educats.

—¿Per qué? ¿Perque 's treuen la gorra quan entran á classe? ¿Perque diuen «usted lo pase bien» quan se 'n van? A aixó queda reduhida tota la educació que reben els noys del dia. Dels séus debers respecte als séus semblants, de costums públicas, de virtuts privadas, dels rudiments de la lluyta per la existencia... ¡ni una paraula!

—¡La societat ens protegeix tan poch!...

—Es el méu dupte: no sé si es que la societat els protegeix poch á vostés, ó que vostés protegeixen poch á la societat. Pero de tots modos, ¿qui es el verdader responsable? ¿Qui las forma las societats sino 'ls mestres?

—En realitat aixis es.

—Tant es aixis, que si Espanya ha de salvarse, dels mestres ha de venir el remey. Que tots ells, —sobre tot els elementals, que son els que comensan á enmotllar la materia, —que tots ells se penetrin de la alta missió que 'ls está confiada; que sense desmayos ni vacilacions emprenguin derroters completament oposats als seguits fins avuy, y encare es possible que 'ns aixequém.

—Procurarém intentarho.

—La *barita* adultera 'l pa: la negligencia y 'l mercantilisme adulteran una cosa mil voltas més preciosa: la ensenyansa, el pa del ánima, l'aliment del cervell y del esperit.

—Es cert.

—¡Amunt, donchs! Forners de l'intel·ligencia ¡a treballar ab voluntat y honradés! ¡A pastar ab farina pura!...

MATÍAS BONAFÉ

ELS ESTÚPITS

¡La estima ab tot el cor, ab tota l'ánima!

La plora ab desconsol,
la canta en sas estrofas...

la veu en sos ensomnis de poeta;

¡l'anyora en son neguit erótic d'home!

L'atreu ab sas caricias, ab sas llágrimas...
rendida á son amor al fi s'entrega:

¡la encén ab sos petóns!

y enamorada y dona,

¡desitja la ventura d'esser séva...!

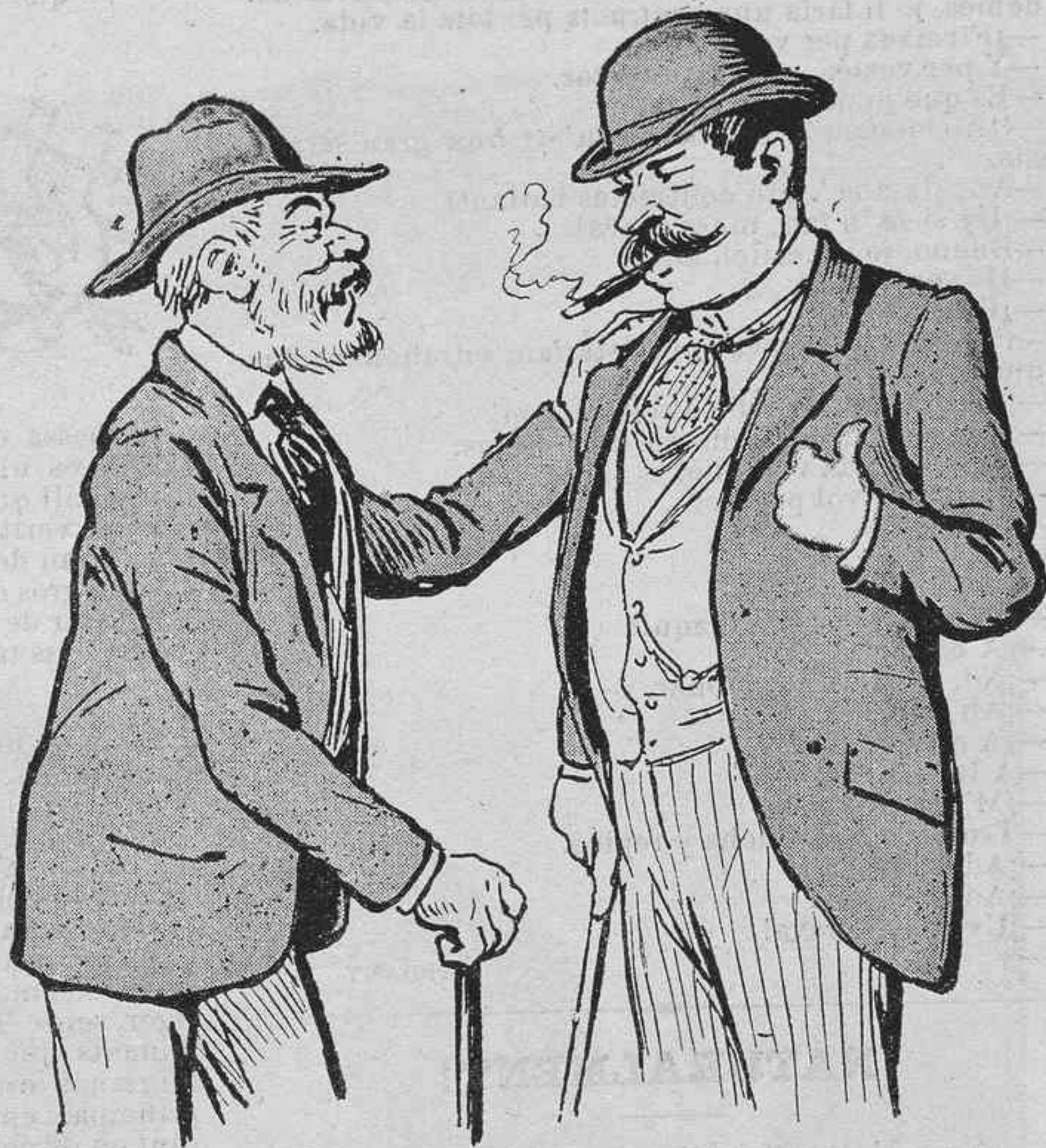
S'acostan els séus brassos y 'ls séus llabis;
sentint al acostarse,

sensuals estremiments...

¡tots dos ho volen prou! Pro ni ella es lliure,
ni á deslliurarla basta l'esfors d'ell.

Amor els ha ajuntat...

LO DEL DIA

—¿Sab qué faria, si jo fos del govern? Suspendre l'Ajunament y no nombrar cap més.

—¡Encare que se 'n rigui! Potser d'aquest modo aniriam bé.

deber ara 'ls separa,
que á un altre sas caricias deu la hermosa:
y sense resistencia 'ls dos s'entregan...
Y ¡estúpits y vensuts, de rabia ploran!

E. JUST Y PASTOR.

UN DÍA DE PLUJA

—¡Adiós, prenda! ¡Ay si Deu fés la gracia de que plogués tota la vida mentres jo la vejés pel carrer!

—¡Y ara! ¿per qué?

—Per contemplar el comensament de la gloria que vosté ensenya quan s'alsa la robeta.

—¡Poca solta!

—Té rahó; soch un poca solta perque no li ofereixo 'l méu paraygua.

—Gracias, no hi cabriam.

—¡Es que jo li deixo tot el paraygua y tot el cor!

—Del paraygua 'n pendré la meytat; pero del cor... ¿qué voldria que 'n fes ab aquesta pluja?

—¡Estimarlo, reyna!

—Fóra un carinyo molt humit.

—Es vritat; tindré de esperar que fassi sol per estimarnos.

—Es que no podrá ser.

—¿Per qué?

—Perque vosté es molt pillo.

—Y vosté molt bona persona: per aixó 's deixará estimar.

—¡Si jo no 'l voldria!

—¿Que ja té 'l cor llogat?

—No hi vull estadants, que enganyan.

—Tractantse de vosté es imposible que jo pogués enganyarla.

—¿Per quina rahó?

—Perque vosté es la espiadora mes llesta del carrer de Carretas.

—¿Y aixó qué té que veure?
 —Que vosté sabria espiar molt bé las mevas accions.
 Además, jo li faria una contracta per tota la vida.
 —¿Firmada per vosté?
 —Y per vosté... y per un rector.
 —Es que jo no sé de lletra.
 —Pero en cambi 'm consta qu' es una gran sarau-hista.
 —Ah, ¿també 's fan contractas ballant?
 —¡Uy si se 'n fan, mare meval!
 —Bueno, jo m' estich aquí.
 —Ho sento molt.
 —¿Per qué?
 —Perque jo pensava que estariam enrahonant fins diumenje.
 —¡Reyna santísima! Ens cansariam!
 —Per vosté no 'm cansaria may de res.
 —M' agradaria véureho.
 —¿Quán ne vol probas?
 —Diumenje.
 —¿Ahónt?
 —A Ramelleras.
 —¿Comensarém desd' aquí?
 —¿A ballar?
 —¡No, donal! A enrahonar.
 —¡Ah, buenol!
 —¿A quina hora?
 —A las quatre.
 —¿M' espero?
 —Truqui cinch truchs y repicó.
 —¡Adiós, pitera!
 —¡Adiós, pessa!
 —¡Uy! ¡ja es meval!

CAPDANY

¡NATURALMENT!

—Hola, ¿ahónt vas *Cassacigalas*?
 —De *boleya*, *Rascataps*,
 ¿Y tu?
 —Troto per 'quests barris
 per si *filustro* algún *crach*
 de Tuixent ó de Fabara
 que á la *baldra* hi porti *naps*
 per donar feyna á aquests *dátills*
 qu' anyoran el *fatigar*.
 —Donchs noy, atura las *grapas*
 porque d' avuy en avant
 d' esposarte á aná al *estaro*
 no tindrás necessitat.
 —¿Y aixó, que 'ns passarán renda
 porque dormin ab descáns
 els *clochs*, las *trallas* y els *péndis*
 que *mendi* te esparverats?
 ¿Que 'ns darán algun *empleyo*
 porque puguin reposar
pudó, *gurondas* y *crestas*
 á quins doném tant treball?
 —Alto aqueixa *muy*, y escoltam
 que t' ho garlo, *Rascataps*.
 Un *sumé* que 's diu *Don Dato*
 qu' es el qu' está encarregat
 de mirar per tots nosaltres,
 acaba de disposar,
tarugant aquest *romanso*
 que 'n diuhen lley els *babaus*,
 que qualsevol *trinxa* ó *nyébt*
 pugui entrá á *cala Ciutat*...
 —¿Per 'hont, per la *claveguera*?
 —No, no: eom á *concejal*.
 Aixís com avans per serho
 s' havia de *puginar*,
 ara 'n *Dato* vol que ho sigui
 qui á n' ell li passi pel cap.
 —Bé pro aixó, *Cassacigalas*
 ¿á nosaltres dos que 'ns fa?
 —Noy, ¿qué surts ara del *piltre*
 y encare *sornas*, *babau*?
 ¿Qué 'ns fa, dius? Quan sigui l' hora
 qu' hagin de fer *concejals*,
 al buscar gent porque fassin
 al pel la feyna qu' ells fan,

ens han de nombrá á nosaltres
 que som els més indicats.

JEPH DE JESPU.

ROMEA

La pessa en un acte *Trumfos bastos*, del Sr. Marxuach, es una obreta fluixa, insustancial, basada en un senzill *quid-pro-quo*, y parin de contar.

Bé es veritat que té alguns xistes; pero hasta aquests s' haurían de garbellar, puig n' hi ha alguns de un calibre gros que no passen.

A pesar de tot, la pessa va ser ben rebuda, y l' autor cridat á las taulas.

NOVEDATS

En curts termes formularém el nostre judici sobre l' interpretació de l' obra mestra d' en Saint Saëns á *Novedats*.

Samson et Dalila es una ópera massa grossa per un teatro com *Novedats*, es massa pesant per una companyia tan poch forta (parlo del quadro de artistas que la representan) y sobre tot es massa complicada per una orquesta tan débil.

Per tals motius, sense l' aparato escénich qu' es de rigor, sense 'l brío que requereixen las dos figuras culminants que donan nom á la partitura, y sense las filigranas orquestals que constituheixen un de sos principals encisos, tot just ha pogut passar... no tenint en disculpa seva, sino 'ls preus baratos que regeixen en la taquilla.

* * *

En aquest teatro s' ha obert ja l' abono á las quatre funcions que ha de donarhi la famosa Duse, á últims del present mes y principis de novembre.

CIRCO EQUESTRE

Els debuts se succeheixen... pero no las *novedats*.

La *troupe* *Inacieff* s' entreté tirant y tomant barrets de goma; la *troupe* *Falconi*, vé á ser una segona edició dels *Pichell*, en els exercicis acrobátichs que realisa.

Els artistas equestres Sr. *Cosini* y Srta. *Giuditta* se fan aplaudir, sino per la *novedat* del séu joch, per la habilitat y 'l brío ab que 'l realisan.

Els clowns *Morovia* y *Augusto*, explotan ab éxit el género *grotesch*.

Y finalment el *cavali*er boer, Mr. *Loyal* (aixó de *Lleal* y *Boer* casa molt bé) realisa ab gran llimpiesa algunas sorts sobre un caball en pel, y tot tocant la fibra sensible del públich quan simula que lluyta ab els inglesos y 'ls derrota.

GÉNERO XICH

Ni *Eldorado*, ni 'l *Granota* 's pot dir que s' adormin.

El primer anuncia 'l próxim estreno de una nova sarsueleta titulada: *El gatito negro*, que potser ja haurá miolat quan vejin la llum las presents ratllas; y l' altre ja fa días que imprimeix en el cartell—perque 'l públich comensi á paladejar—el títul de *La balada de la luz*, pera la qual, segons diu l' empresa, s' están pintant quatre decoracions.

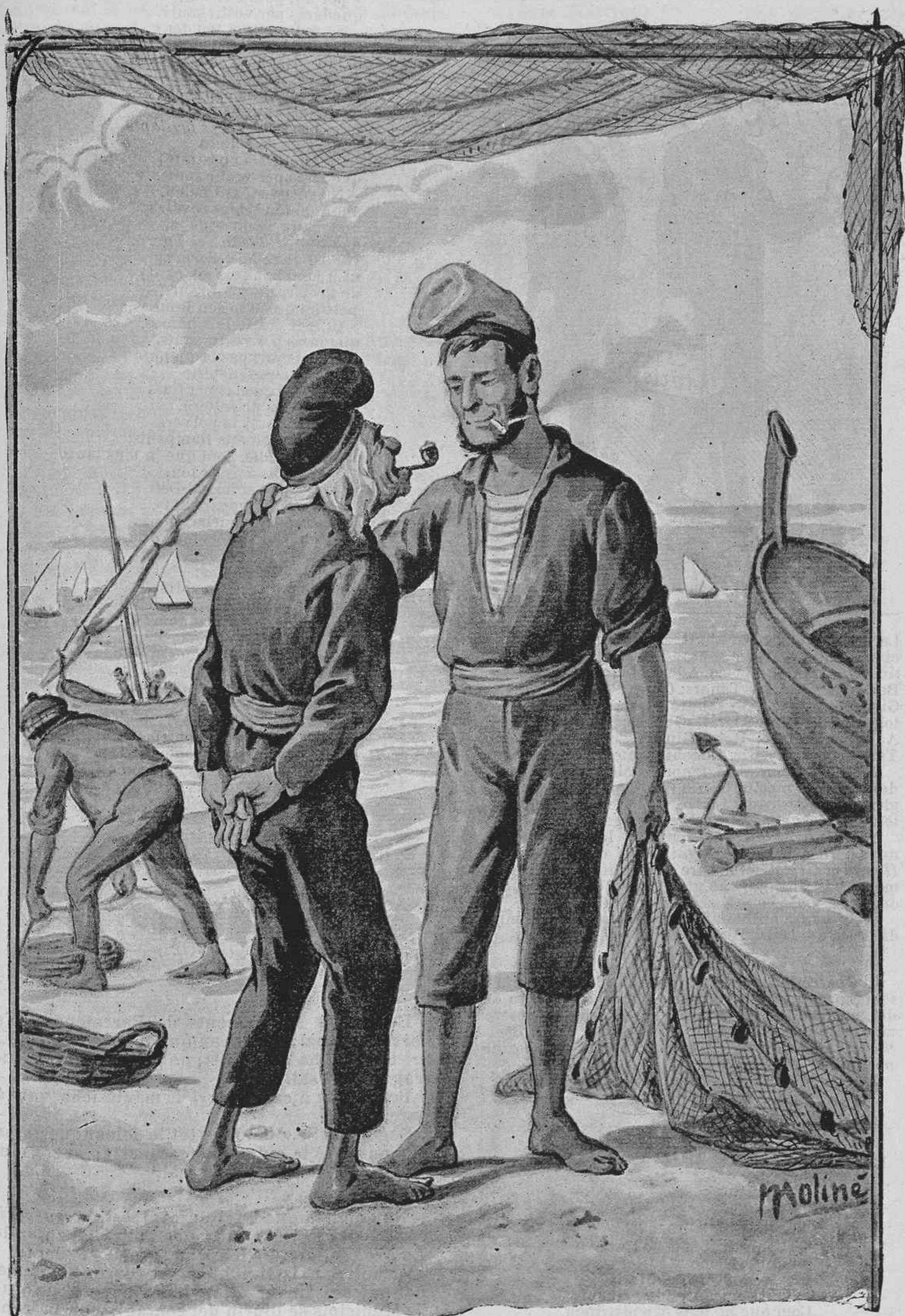
Amunt, y á veure qui se 'n porta 'ls quartos dels aficionats al género *xich*.

PREPARATIUS

El *Liceo* obrirá definitivament las portas el 15 del próxim novembre, estrenant el drama lírich *Sigfrid*, de *Wagner*, posat ab el mateix aparato escénich que ha servit á la *Scala* de *Milán*.

La companyia ha quedat constituïda com segueix: *Mestres directores* de orquesta: *Mascheroni* *Edoardo*, *Mertens* *Joseph*, *Goula* *Fité* *Joan*.—*Mestre* de coros: *Marin* *Gioachino*.—*Sopranos*: *D'Ehrenstein* *Luisa*, *De*

LA PESCA DEL BOU

—Y donchs, avi Palangre, ¿no veniu á donarhi un cop de má?
—¡Viva Deu, xiquot, bé ho voldria!

UN AJUNTAMENT EN CAPELLA

—¡Una caritat per fer dir missas pels pobres condemnats!

Lerma Matilde, Storchio Rosina, Gabbi Leonilda, Pacini Regina.—Mezzo sopranos y contraltos: Parsi Petinella Armida, Blasco Adele, Monti Baldini Irma, Berissoff Wanda.—Tenors: Grani Raffaele, Russitano Giuseppe, Bonci Alessandro, Garbin Eduardo.—Barítonos: Sammarco Mario, Guaccarini Agostino, Moro Achille.—Baixos: Rossi Giulio, Thos Constantino.—Tenors comprimaris: Zucchi Dante, Oliver Antonio.

Debutará además el tenor catalá Palet, aventatjat deixeble del mestre Goula (pare) que ha de rompre 'l glas á San Carlo de Lisboa y al Real de Madrit. Un tenor jove que fa entrada de caball siciliá.

Además del *Stgfrid*, se posarán las següents obras novas: *Iris* de 'n Mascagni; *Zazá* de Leoncavallo y *Hensel et Gretel* del mestre Humperding, que actualment s' está cantant ab gran éxit á l' *Opera comique* de París, y aixó que 'l seu autor es alemany.

No hi haurá qui no afirmi que la próxima temporada lírica del Gran Teatro, no pot ser més tentadora.

* *

El *Teatre Intim* que dirigeix en Gual anuncia una sola representació del drama *L'Arlesiana* d' en Daudet, música d' en Bizet, que 's cuidarán de interpretar (la música s' entén) la orquesta de la *Societat filarmónica* d' en Crickboom y 'ls coros de *Catalunya nova* d' en Morera.

La funció está anunciada pel día 18 del corrent.

N. N. N.

Á UNA SOLTERONA

Quedarás per vestir sants.

(SANT FASON)

Pronosticat ja t' ho tinch y equivocarme voldria: mes per desgracia, María, es cert com un y tres, cinch. Com que no tens cap pistrinch ningú per tu fa 'ls gegants,

al revés, que dels bergants hasta hi ha qui 't diu *vellota*, y per xó, pobra xicota, quedarás per vestir sants.

Se reduheix el teu dot á *cero*, y per aixó reb el teu cos, ahont sant Joseph hi va passar el ribot. Per tu no hi ha cap xicot ab gustos extravagants, puig per tos serveys *brillants* en la vida de soltera (y per desgracia postrera) quedarás per vestir sants.

No surtis més al balcó, ahont el teu talent revelas de lectora de novelas d' aquell *Punsón del Turró*. No 't rejuveneix aixó ni 't fan cap favor els cants de tas passións delirants; pels homes aixó son bromas, y tu, per culpa dels homes, quedarás per vestir sants.

No busquis pas la manera de parlar ab coqueteria puig si tu quedas per tia... no passarás de soltera. Ja pots llensar la polvera y aquells coloretos llampants; d' ingredients, com que 'n tens tants llénsals tots á pesar teu, y pensa que si ho vol Deu quedarás per vestir sants.

No tinch de burlarme pas del teu nas, ni dels teus ulls, ni dels llabis, ni dels *rulls* ni de la fila que fas; pero, com tu compendrás, ab gust endresso aquests cants á tots els bons ciutadants de la noble Barcelona y sabrán qu' hi ha una minyona qu' está á punt de vestir sants. Per lo tant pren paciència, no 't desesperis per xó, pensa que Nostre Senyó péls que son bons té clemencia. Ab sa gran omnipotencia no 't vol donar goigs mundans, mes, paga els mérits triufants fente sastresa del Cel; ¡per xó 's comprén ton anhel de quedar per vestir sants!

SALVADOR BONAVÍA

De que 'ls Ajuntaments de Barcelona no 's portin com cal, ¿no saben qui 'n té la culpa? El Sr. Baró ho ha descubert; ne té la culpa 'l sufragi universal.

Per lo vist á ca 'n *Brusi* 'ls maniáticos van á parells.

Segóns el Sr. Mañé, de tot lo dolent que passa al mon ne té la culpa la masoneria; segóns el Sr. Baró, 'l sufragi universal.

* *

No importa que 'l tal sufragi estiga *sufregit* casi bé desde 'l dia que va establirse: l' autor de *La Neboda* formula l' argumentació següent:

«Mentres existeixi 'l foc de corrupció nomenat sufragi universal, no hi ha manera de que 'ls Municipis se lliurin del contagi, per la rahó senzilla de que la lley els exigeix funcions elec-

torals que únicament poden desempenyarse per medi de la corrupció. Mentres hi haja sufragi universal hi haurà cacichs, y mentres hi haja cacichs se malversarán els fondos del comú.»

¿Encare no 's donan per convenuts ab aquests arguments tan calvos y á la vegada tan estirats pels cabells?

Jo 'm figuro que mentres hi haja pillastres que ab l'excusa de sostenir determinadas institucions, fassan de la política un joch de barateria, y mentres hi haja *Diaris* com el *Brusi*, qu' en lloch de tréure'ls á la vergonya, 'ls aboni y algunas vegadas els ensalsin, es impossib'le que 'ls Ajuntaments de que s' apoderan, pel profit que 'ls proporciona 'l càrrech, deixin de ser, pels pobles que 'ls suportan, una calamitat y un cau de lladres.

Y aixó succehirá tant ab sufragi universal, com ab sufragi restringit, com sense sufragi de cap mena, porque l' origen de las corporacions municipals es sempre 'l mateix: l' estafa y la frescura acomodadas á tots els sistemas, y exercidas sempre pels mateixos homes ab l' excusa de sostenir determinadas institucions.

S' ha calat foch á la fàbrica de tabacos de Alicante.

Y l' incendi deu haver sigut formidable, en quant s' han cremat 700 caixons de cigarros de aquells que no s' encenen ni xuclant ab tota la forsa dels pulmóns.

No se 'n han dit pocas de cosetas curiosas, á propòsit de la mort del héroe de Sagunto.

Un dels corresponsals del *Brusi* 'ns pinta á D. Arseni, quan era ajudant d' en Prim en temps de la guerra de Africa. «Sa nerviositat era tal, que quan sonavan els primers tiros comensava á gesticular y á móures sobre 'l caball, fins qu' en Prim li deya carinyosament:—Arseni, ja comensa 'l ball.»

Y va dihent: «Recuerdo haber oido á un tío mio, *testigo presencial de la acción*, que en la batalla de los Castillejos, por adelantarse demasiado el general Prim con el cuerpo de *voluntarios catalanes...*»

Alto, senyor corresponsal. Ja cal que al seu oncle, *testigo presencial de la acción*, si encare es viu, li fassa present que á la batalla de Castillejos els voluntaris cataláns no hi van figurar per res, per la senzilla rahó de que encare no havian sortit de Barcelona.

De manera que ó bé 'l seu oncle tenia pa al ull, ó bé vosté al escoltarlo tindria cotó fluix á las orellas.

El Sr. Mañé, parlant del héroe, diu en el seu article de diumenje:

«Martinez Campos pertenece á la serie de generales que, *durante los dos tercios del siglo XVIII*, tomaron parte muy principal en la política española.»

L' article de D. Joan se titula: *¡Y vamos res-tando!*

¡Y que bé li está aquest titul! Tant bé, que D. Joan sense encomenarse á Deu ni al diable, resta una centuria, y 's queda vivint á últims del siglo XVIII.

L' enhorabona, D. Joan: no 'm creya que 'sigués tan jove.

Ara té la paraula 'l Sr. Pérez Nieva, revister de *La Dinastia*:

«Tenia Martinez Campos una singular costumbre. Oia un trozo de música que le gustaba y se hacia un nudo en el pañuelo para recordarlo.»

Gedeón está de pésam: Gedeón ha perdut un bon company.

SÍNTOMAS REGENERADORES

Vet'aquí, lector atent, lo que llegeix el jovent.

A Madrid ha tingut efecte un desafió entre 'l general Segura y 'l tinent coronel Páez Jaramillo.

Conseqüències: l' americana del general foradada, y l' honor dels dos rivals plenament satisfet.

Encare que no vaja derramarse ni una sola goteta de sanch, d'aquest lance se 'n pot dir ben bé: *un duelo á la americana*.

Corrida de toros com la del diumenje, no se 'n veuhen gayres.

¿He dit corrida de toros? M' hi equivocat: no va ser de toros, sino de toreros.

Y també m' equivoco al calificar de toreros á n' aquells lidiadors, que eran, á tot concedir, aprenents de carnicer... y encare.

¡Vaya una manera de fastidiar als que pateixen del sistema nerviós!

Veritat es que als ta's espasas apenas se 'ls paga; pero lo que deixa de abonarse'ls en diners, prou que 's gasta en remeys á la enfermeria.

Una cosa 's va veure diumenje que tothom creya desterrada de las Plassas de toros: la *mitja lluna*.

La *mitja lluna* brillava ja en el firmament, y encare l' únich espasa que va quedar sancer, estava fent tercerillas davant del banyut.

—Donchs digui que n' hi havia per llogar cadiras.

—¿Per llogarlas? ¡Cá! En tot cas, per tirarlas á la plassa.

Ara es quan comensém á regenerarnos. O sino, llegeixin:

«Por la Dirección general del ramo se ha aprobado un nuevo modelo de guerrera para gala, que deberán usar los oficiales de infanteria.»

Lo que no 'm cab á la barretina, es que no donguin á las cosas el nom que 'ls correspon.

Escoltin: ¿de una guerrera de gala, no seria millor que 'n diguessin una *pacífica*?

La *Tabacalera*, per lo vist, no 'n té prou ab els auments que va establir últimament, que ja 'n té preparats de nous.

Aquesta vegada rebrán las *cajetillas* de 20 céntims, que 's vendrán á 23, y las de hebra de 40, que puján á 45.

Aixó es lo que se li ha d'agrahir: á veure si al últim se desvesará tothom del mal vici d' envenenarse.

L' altra nit el Palau de Justicia va quedar completament á las foscas, perque l' Ajuntament s' ha cansat de pagar l' iluminació.

Al cap-de-vall ni deu pagarla, ni es tampoch convenient que la pagui.

Y no es convenient, perque á la fi 's podrá veure qué tal marxa la Justicia á las palpentas.

Perque lo qu' es fins ara sabém que las més de las vegadas se pert per *massa llum*.

¡Pobre bisbe Catalá!

Prou, en la séva patria, Arenys de Mar, van erigirli una estatua.

¿Pero no saben per qué serveix l' estatua del célebre bisbe, autor de la frase: «¡fumém! ¡fumém!»?

Senzillament, els xicots de la vila la utilisan pera exercitarse en el tiro de pedra: l' estatua de D. Jaume es el *blanco* de las pedradas de la quitxalleta. Qui li apunta al nas, qui á la barba, qui á las punxas de la mitra.

¡Menos mal si en lloch de pedras utilisessen las famosas atmetllas que s' elaboran en aquella vila!

¿Que no ho saben? En *Minuto* se la talla.

Ben clarament ho ha declarat en una *interview* que ha tingut ab un dels redactors de *El Noticiero de Sevilla*: ab quaranta ó cinquanta mil duros que té arreconats y que ha sapigut guanyar matant banyuts, ja 'n té prou per viure de renda, y per evitar que 's morin de disgust y de ansietat els de casa séva, que patian molt cada tarde que torejava.

Vels'hi aquí un torero que calcula bé. Pochs son els que treballant tota la vida arriban á estalviar cinquanta mil duros, y ell, en cambi 'ls ha guanyat, sent encare molt jove, com qui diu en un *Minuto*... gracias als tontos que 's desdineran per anar á presenciar la gran estupidés de las corridas de toros.

Una anécdota que corre per la ciutat, donantse com á rigurosament histórica:

D. Manuel Girona, un dia que després de donar un llarch passeig va cansarse, prengué per tornarse'n á casa un cotxe de lloguer.

Al arribar á lloch, entregá al cotxero una pesseta justa, preu de la carrera, ¡y déu céntims de propina!

El cotxero, medintlo de cap á peus ab la mirada, li digué:

—Vaja que 'l séu nét, quan pren un cotxe, es més rumbós que vosté.

—Aixó no té res de particular

COSTUMS TAURINAS

Son toros de *desecho*, y es clar, á ningú assombra que 'ls treguin á la plassa á cops d' escombra.

—respongué 'l célebre capitalista.—Si 'l méu avi 's digués don Manuel Girona, ¡també ho seria jo de rumbós!

TRENCA-CAPS

XARADAS

El meu amich Pere Costa,
qu' es un gran aficionat

cinch la hu-dos-tres-quarta-quinta,
en quin art, parlant formal,
sens que tres de dos se 'n dongui
—perque es modest en alt grau—
com un *hu-dos-tres-primera*
hi té trencada la má;
m' ha esplicat que: l' altre dia
trobantse voltant pel Parch
(qu' es el lloch que més li *quinta-*
tres-sis de nostra ciutat),

L' INGLÉS Y LA XINA

—Vaja, 'm sembla... que ja acabo de fèrmela méva.

(D' una revista inglesa).

¿QUO VADIS?...

COM SE TREUHEN LAS TACAS DE VI

(Fragment interessant que no 's troba en el llibre de Sienkiewicz)

—¿Quo vadis tan mudat?—li preguntá donya Manela al senyor Pau quan aquest sortia del carrer de sant Pere mitjà de Roma.

—Tenia ganas d'assistir al Colisseu (1) pero m' he determinat á anar al Olimpo, respongué l' escomés.

La bona senyora, qu' era de la brometa y ja sabia qu' aquell vespre els déus dedicavan una *juerga* al gran Nerón, va dir:—¡Som'hi!—y l' acompanyá.

Alló era una verdadera bacanal. Totas las Messalinas y Teodoras mes encopetadas d' aquella *Roma perdutta* barrejavan els interessos ab els magnats de la Cort. Vestidas de *bayadera*, las nou Mussas (ademés de nou mossos que llescavan pá) servían á taula tota mena de vins bons y olis purs desde l' exquisit *Lácrima Christi* al popularíssim xampany Codorniu. A l' hora dels brindis hi va haver una expansió de fraternal entusiasme entre moros y cristians. Tothom feya us de la paraula y dels llonguets y ningú s' entenía; no més s' entenían algunas parellas, *mogudas* per las circumstancias, fent geroglífichs ab las camas. Pero l' esclat de bogeria sigué quan el senyor Pau va presentar un porró ple de malvasia al gran Nerón. Tothom cridava

(1) Com si diguessim «La Buena Sombra» d' aquell temps.

provehit d' un aparato
d' aquells qu' ell no deixa may,
va veure una xicoteta
de tipo tant ressalau,
que al punt li van venir ganas
de possehir la *total*;
cinch tal *quart* va prepararse
posantseli al bell davant;
mes al anar *cinch* tirársela,
la xicoteta 's girá
y ¡es natural! la focada
va donarla pel detrás.

SALVI DE LA PAPALLONA.

II

¿No sabs qui *quatre al revés*
aquella *prima-segona*
y aquella *dugas-tercera*
que cada jorn mouhen bronca
á 'n el carrer de *Total*?
Donchs *quart-invers* sogra y nora.

PEPET DEL CAFÉ.

TRENCA-CLOSCAS

MARÍA GIL DE FRÚM

ALELLA

Combinar aquestas lletras de manera que donguin el títol de un drama catalá y l' apellido del autor.

RUSSINYOL LLAUNÉ.

ANAGRAMA

Pel día que jo 'm *total*,
com es cas molt natural,

(en *romá*, por supuesto):—¡Qué begui á gallet, que begui á gallet!

Per acontentar á las multituds, l' home hi begué y y 's tacá tot el davant de la camisa. ¡Ah! La ira del emperador no 's pot transcriure en lletra del cos 7. De primer no va sapiguer que fer y rumiá un instant; tot seguit cregué que lo millor era llevá 'l cap del ciutadá Pau per haverli brindat el porró. Mes la rabia li calmá quan aquest li va prometre que si 'l deixava fer li desapareixerían las tacas del vi.

Inmediatament el senyor Pau va aixecar la camisa á Nerón davant de tota la concurrència... y li va treure.

Al veure aquesta acció deshonestas totas las senyoretas *toreras* que formavan part dels comensals *comensaren* á taparse las orelles, esgarrifadas.

El senyor Pau sens inmutarse omplí una cacerola en un safreig de llet de vaca hont Nerón s' hi rentava 'ls peus no més pel gust de protegir á una vaquera molt maca de per llá al vehinat; un cop tingué la llet en la cacerola la va posar al foch y mentres bullía hi sumergí la camisa tacada. Tot seguit la mostrá al públich, que quedá encantat al veure que 'l vi de Sitges havia desaparegut completament de la tela.

Nerón maná que 's fes un peritatje de bugaderas y tal va ser l' atontament que á las vestals causá aquell miracle que varen tenir que ferse donar una sangría per cada un dels oficials de Petronius que las cumplimentavan.

Y fins els cristians triunfadors, al obrir la porta del Capitoli, van veure estupefactes que al sostre hi havia una pila de romanas penjadas. (Sens dubte hi eran perque un día hi pesessin figas els benaventurats lectors de la novela polaca.)

Desd' aquella fetxa s' hi llegeixen en una placa commemorativa els següents versos sentenciosos, que no van poguer destruir ni l' incendi, ni els Cesars ni l' ayguat de sant Bartomeu:

«La LLet De Va Ca
bV LLe IX La I sa Ca
DeL VI La ta Ca

SAVLVS»

á mon estimat xicot
vull regalarli una *tot*.

E. ZOLA Y B.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6.—Carrer de Barcelona.
3 2 6 5 3.—Planta.
1 2 1 2.—Fruyta.
6 5 4.—Número.
4 5.—Beguda.
4.—Consonant.
3 5.—Nota musical.
1 2 3.—Part del cos humá.
4 2 3 2.—Animal.
1 2 3 3 5.—Verb.
4 2 3 5 3 2.—Ofici.

J. MOIX.

CONVERSA

—¿Vindrás á festa majó
dissapte que vé, María?
—¿No ve pas la teva tíia?
—Sí, hi ve ab l' oncle qu' hi dit jo.

UN TIPO POPULAR DE REUS.

GEROGLÍFICH

::
M :

J. BOSCH Y ROMAGUERA.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

LOS DOS
PILLETES

Obra nueva • **ÉMERSON** • Obra nueva

EL HOMBRE Y EL MUNDO

VERSIÓN ESPAÑOLA DE

PEDRO MÁRQUEZ

Un tomo 8.º

Pesetas 2

LOS DOS
PILLETES

LOS DOS
PILLETES

NUEVA

LA CENCERRADA

Novela de **V. BLASCO IBÁÑEZ**

Un tomo mignon.

Pesetas 0'75

LOS DOS
PILLETES

LOS DOS PILLETES

Muy pronto saldrá á luz la popular obra

LOS DOS PILLETES

Novela escrita en francés, con el título de

LES DEUX GOSSES
por **Pierre Decourcelle**,
vertida al español por
Juan B. Enseñat.

LOS DOS
PILLETES

LOS DOS PILLETES

Higiene de la Alimentación

POR EL DOCTOR

JOSÉ IGNACIO CELLIER

Dos tomos en 4.º

Pesetas 11

LOS DOS
PILLETES

LA PRÓXIMA SEMANA

LOS DOS
PILLETES

NOTAS ALEGRES

POR

LUIS TABOADA

LOS DOS
PILLETES

Tomo 74 de la **COLECCIÓN DIAMANTE**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, no remetent además 1 ral per certificat. Als corresponsals de la casa, se'ls otorgan rebaixas.

FULLAS

De malva.

D' ortiga.

De ruda.

La més verinosa.